

Позовна заява. Що потрібно знати?

Діючим законодавством України передбачено, що кожна особа має право на захист свого права у разі його порушення, невизнання або оспорювання. Кожен має право на захист свого інтересу, який не суперечить загальним засадам цивільного законодавства.

Відповідно до статті 55 Конституції України кожен громадянин має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати в судовому порядку свої права і свободи від порушень та протиправних посягань.

Реалізувати право на захист порушеного чи оспорюваного права можливо шляхом письмового звернення до суду у формі позовної заяви чи скарги. Письмова форма надає позову чіткості та відповідного характеру, дозволяє індивідуалізувати позовну заяву.

Позовна заява - документ, який пред'являється позивачем до суду в установленій процесуальним законом формі та містить вимогу про примусовий захист порушеного права чи інтересу. В залежності від предмету позову та суб'єктного складу сторін спірних правовідносин, позовна заява подається у порядку цивільного, господарського, адміністративного або кримінального судочинства. Кожен з видів судочинства регулюється окремим процесуальним Законом (кодексом) та має свої, відмінні від інших, вимоги щодо форми, змісту та порядку подання позовної заяви.

Складання позовної заяви - це один із найважливіших етапів підготовки справи до її розгляду у суді першої інстанції.

Слід мати на увазі, що процесуальним законом не передбачені способи і технічні засоби, які можуть бути застосовані при складанні позовної заяви. Хоча відомо, що вона може бути викладена машинописним текстом чи написана від руки. Спосіб виготовлення тексту являє собою зміст письмового волевиявлення чи повідомлення. Реквізити тексту визначають структуру його змісту. Текст письмового документу повинен повно, вірно і зрозуміло виражати волю чи певну інформацію суб'єкта даної процесуальної дії. Недоліками тексту є його неповнота, неточність і незрозумілість, до зовнішнього виду тексту теж пред'являються певні вимоги. Письмовий текст не повинен мати закреслювань, виправлень, підчисток і дописів.

Виходячи зі змісту позовної заяви, аргументації правових висновків та зважаючи на правильність застосування норм матеріального права, можна судити про кваліфікацію та фахову підготовку того, хто її склав, особливо в тому випадку, коли заява була складена адвокатом чи іншим професійним юристом. Позовна заява може бути подана в канцелярію суду, особисто судді або направлена у суд по пошті. Однак слід зауважити, що особисте вручення позовної заяви судді є більш результативним, бо дає змогу відразу його проглянути, вказати на недоліки, роз'яснити, як їх можливо усунути.

Додержання процесуальної форми і змісту позовної заяви є однією з обов'язкових вимог законодавства, що забезпечує прийняття суддею заяви та порушення ним провадження у справі.

Враховуючи положення чинного законодавства, позовна заява обов'язково повинна містити:

1. найменування суду, до якого подається заява;
2. ім'я (найменування) позивача і відповідача, а також ім'я представника позивача, якщо позовна заява подається представником, їх місце проживання (перебування) або місцезнаходження, поштовий індекс, номери засобів зв'язку, якщо такі відомі;
3. зміст позовних вимог;
4. ціну позову щодо вимог майнового характеру;
5. виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги;

6. зазначення доказів, що підтверджують кожну обставину, наявність підстав для звільнення від доказування;

7. перелік документів, що додаються до заяви.

Крім, того позовна заява повинна відповідати іншим вимогам, встановленим законом. До позовної заяви додається документ, що підтверджує сплату судового збору, розмір якого визначено статтею 4 Закону України «Про судовий збір». Документи про сплату судового збору подаються суду в оригіналі. Звільнення від сплати судового збору на підставі статті 5 Закону України «Про судовий збір» повинно бути підтверджено документально. У разі пред'явлення позову особами, які діють на захист прав, свобод та інтересів іншої особи, в заяві повинні бути зазначені підстави такого звернення. Якщо позовна заява подається представником позивача, до позовної заяви додається довіреність чи інший документ, що підтверджує його повноваження. Позовна заява підписується позивачем або його представником із обов'язковим зазначенням дати її подання.

Склавши позовну заяву з дотриманням форми і змісту, необхідно додати до неї копії заяви та копії всіх документів, що додаються до неї, відповідно до кількості відповідачів і третіх осіб.

Таким чином, додержання процесуальної форми і змісту позовної заяви є однією з обов'язкових вимог процесуального законодавства, що забезпечує прийняття суддею заяви та порушення ним провадження у справі. Належне оформлення позовної заяви, як за формою, так і за змістом, служить перш за все інтересам позивача. Позивач повинен ясно і чітко формулювати свої вимоги, обґрунтовувати їх нормами права і юридичними фактами, представляти документи та інші докази по справі. Дотримання позивачем вимог, які пред'являються до позовної заяви, дуже важливі для процесуальної діяльності, оскільки форма і зміст позовної заяви є одними з елементів процесуального режиму, дотримання якого необхідно для своєчасного і безперешкодного розгляду заявленого спору.

Провідний спеціаліст відділу судової
роботи та міжнародного співробітництва
Головного територіального управління
юстиції в Одеській області

Бондарчук Ю.В.